

Inrichtingsplan Het Bijvanck

Bosgroep Midden Nederland

Colofon

Opdrachtgever:	Stichting het Hoenderbosch
Titel:	Inrichtingsplan het Bijvanck
Status:	definitief
Datum:	oktober 2011
Auteur(s):	Ing. P. Westerhof
Foto's:	–
Kaartmateriaal:	Copyright © 2011, Dienst voor het kadaster en openbare registers, Apeldoorn
Projectnummer:	11.31.0700

© Coöperatie Bosgroep Midden Nederland u.a., oktober 2011

Postbus 8135

6710 AC EDE

t (0318) 67 26 26

f (0318) 67 26 27

www.bosgroepen.nl

Inhoudsopgave

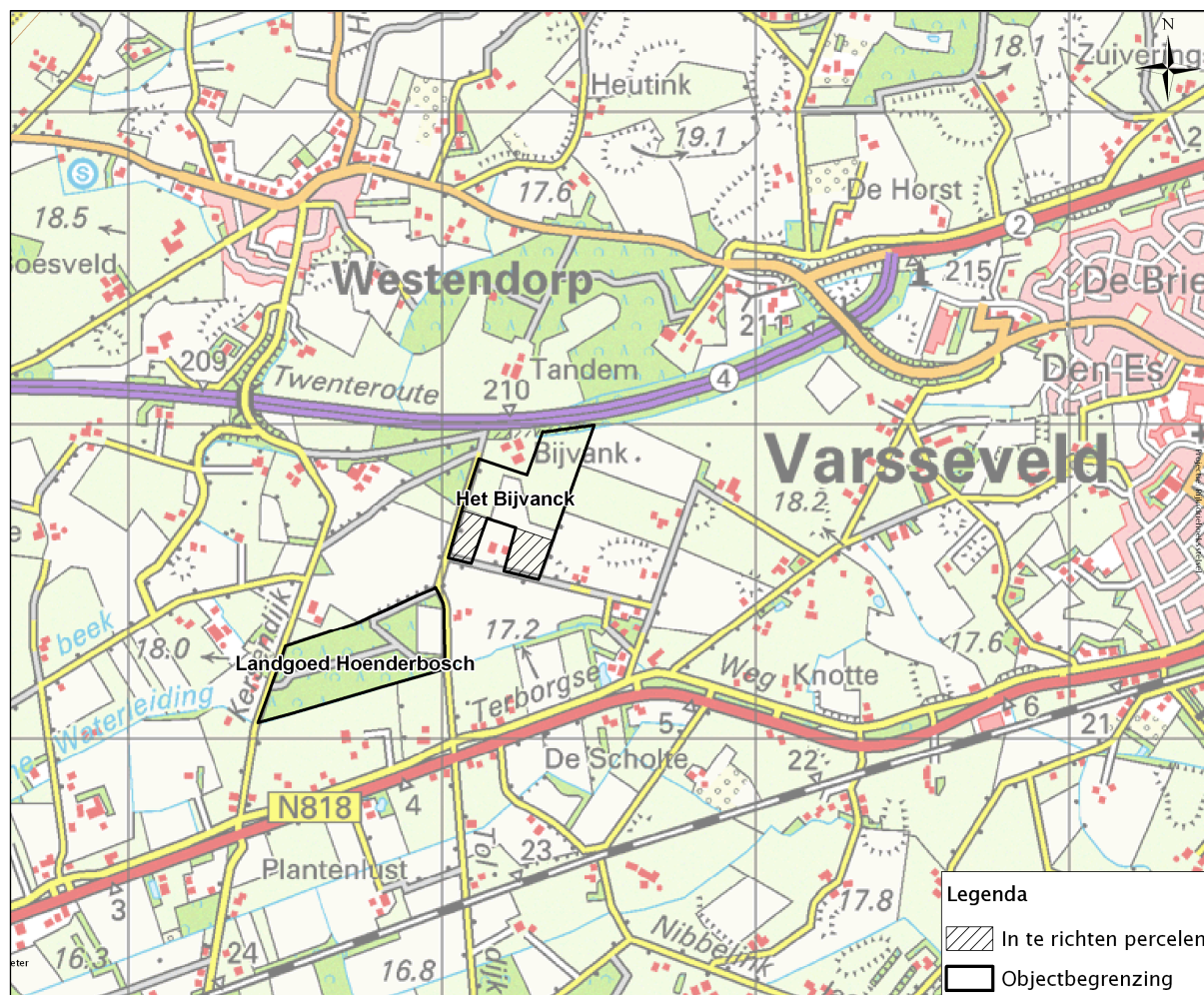
1	Inleiding	3
2	Huidige situatie	4
	2.1 Algemeen	4
	2.2 Bodem	5
	2.3 Hoogteligging	6
3	Visie en doelstelling	7
4	Toekomstige situatie	8
5	Maatregelen	10
	5.1 Inrichtingsmaatregelen	10
	5.2 Beheer	12
	5.3 Planning	12
	5.4 Financiering	13

Bijlage 1 Inrichtingsplan het Bijvanck

Bijlage 2 Plantsoenlijst Bijvanck – nieuwe natuur

1 Inleiding

Voorliggend inrichtingsplan is opgesteld ten behoeve van de inrichting van twee landbouwpercelen in eigendom van de Stichting Het Hoenderbosch. De eigenaar heeft de wens uitgesproken de landbouwpercelen om te vormen naar natuur. De percelen liggen in de gemeente Oude IJsselstreek ten westen van het dorp Varsseveld direct ten zuiden van de A18. Voor de ligging in de regio zie figuur 1. De kadastrale gegevens zijn Varsseveld E 5153, Varsseveld E 5156 en Varsseveld E 5157.

Figuur 1: ligging in de regio

2 Huidige situatie

2.1 Algemeen

Op dit moment heeft de grond nog een landbouwkundige bestemming. Het afgelopen jaar zijn de percelen onder andere ingezaaid met zonnebloem en een (meerjarig) akkerrandenmengsel. De totale oppervlakte van de percelen bedraagt 2,84 hectare.

Aan de noordzijde grenzen de percelen aan het Bijvanck, ook eigendom van de Stichting het Hoenderbosch. Het Bijvanck is in 2009 ingericht met gelden afkomstig uit de Provinciale Subsidieregeling Natuurbeheer (functieverandering en inrichting) en heeft een grootte van in totaal bijna 8 hectare. Naast bos zijn een halfnatuurlijk grasland en meerdere akkers ingericht. Tevens is een houtwal en een knotbomenrij aangeplant. Figuur 2 geeft een beeld van de onlangs ingerichte situatie. Verder liggen rondom enkel percelen met een landbouwkundig gebruik. Ten westen van het plangebied ligt de Toldijk.

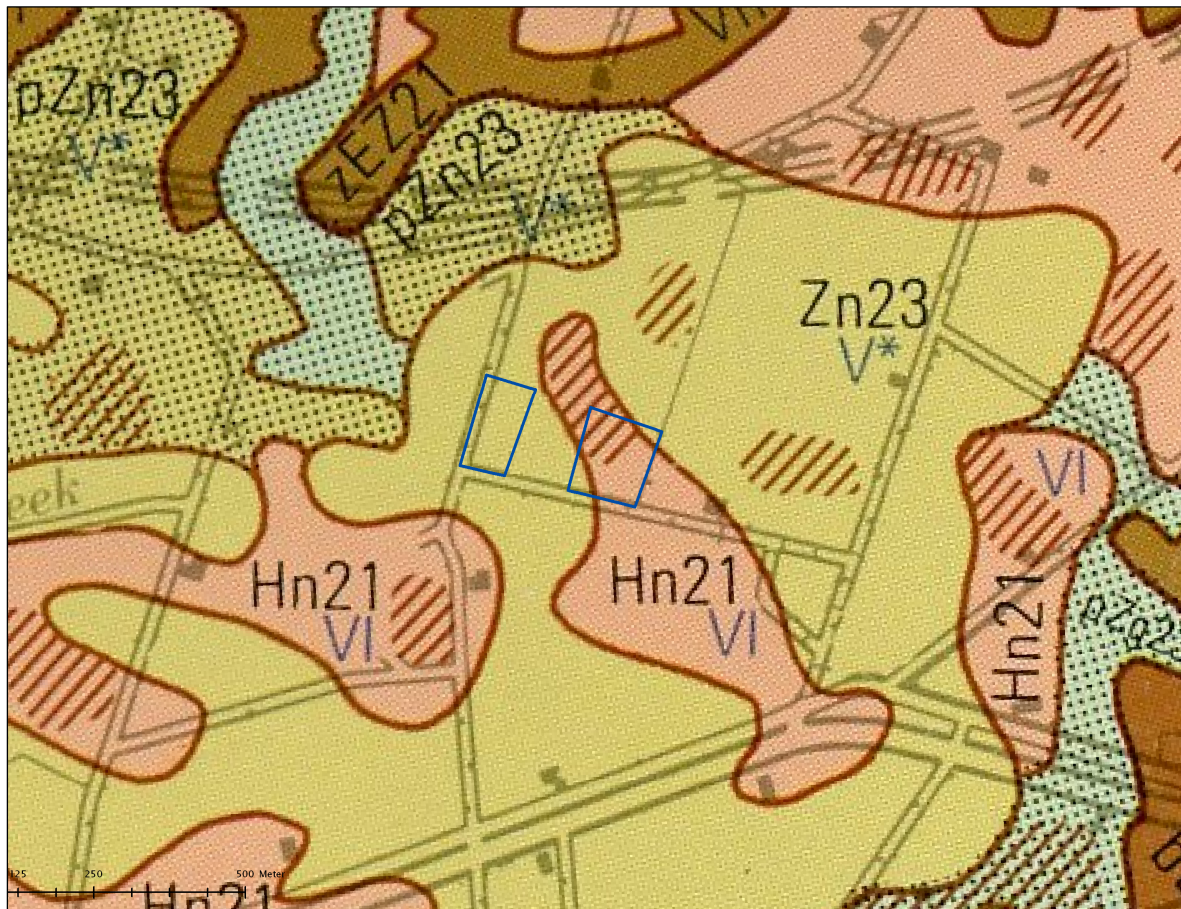
Figuur 2: Luchtfoto van plangebied (bron: Provincie Gelderland)

2.2 Bodem

Binnen het plangebied zijn twee verschillende bodemtypen te onderscheiden. De aanwezige bodemtypen zijn in de onderstaande tabel beschreven. Ook is de bodemkaart als figuur toegevoegd. Hierop is het plangebied omkaderd ingetekend. De laatste tabel, tabel 2, geeft een nadere toelichting op de aanwezige grondwatertrappen.

Code	Bodemtype	Grondsoort	Grondwatertrap (GWT)
Hn21	Veldpodzol	Leemarm en zwaklemig fijn zand	VI
Zn23	Vlakvaaggrond	Lemig fijn zand	V*

Tabel 1: Bodemtypen plangebied

Figuur 3: Bodemkaart van het plangebied (bron: Stiboka bodemkaart 41W 1982)

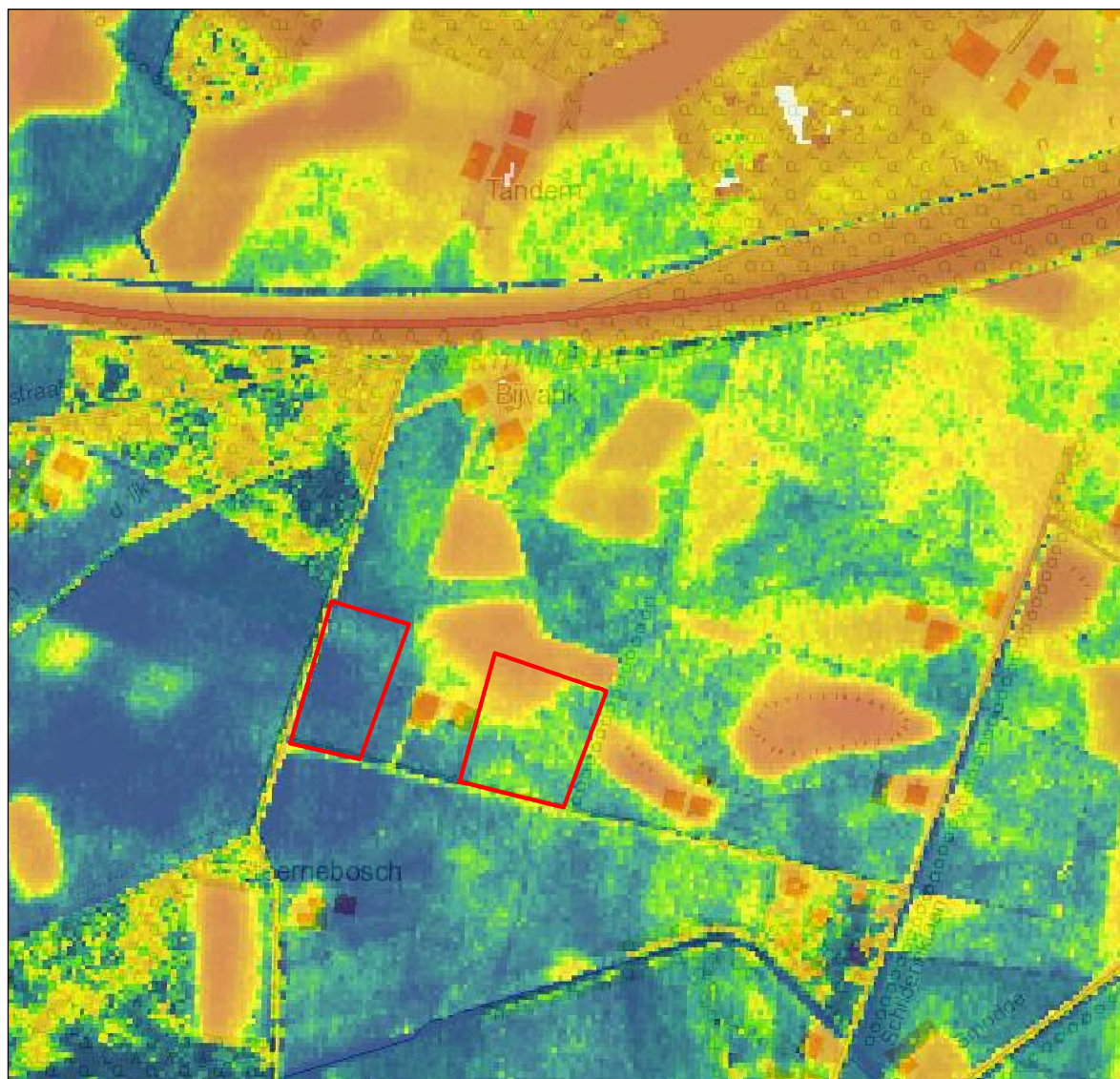
Grondwaterstand (cm - mv)	Grondwatertrap						
	I	II ¹	III	IV ¹	V ¹	VI	VII ²
GHG	<20	<40	<40	>40	<40	40-80	>80
GLG	<50	50-80	80-120	80-120	>120	>120	(>160)

¹een * achter deze Gt-codes betekent 'droger deel', d.w.z. een GHG tussen 25 en 40 cm-mv.
²een * achter deze Gt-code betekent 'zeer droog deel', d.w.z. een GHG dieper dan 140 cm-mv.

Tabel 2: toelichting op de grondwatertrappen

2.3 Hoogteligging

Het laagste punt ligt op 16,89 meter in de zuidwestelijke hoek. Het hoogste punt ligt op 18,43 meter (figuur 4).

Figuur 4: Hoogtekaart plangebied (bron: www.ahn.nl/viewer)

3 Visie en doelstelling

De wens van de eigenaar is om de beide landbouwpercelen als natuur in te richten om op deze manier een betere aansluiting te creëren van Het Bijvanck met het nabij gelegen landgoed Hoenderbosch. De inrichting zal tevens bijdragen aan het versterken van de Ecologische Verbindingszone. Daarnaast moet de inrichting passen binnen de gestelde richtlijnen van de Natuurschoonwet 1928.

4 Toekomstige situatie

De toekomstige situatie is dat het terrein zodanig wordt ingericht dat er een eenheid ontstaat met het in 2009 ingerichte Het Bijvanck. Naast de aanplant van bos zal een lindelaan worden geplant. In 2009 is een enkele rij geplant. Deze zal worden doorgetrokken en tevens zal aan de andere zijde van het pad over de volledige lengte ook een rij linde worden aangeplant. Op deze manier wordt het type gewijzigd van bomenrij naar laan. Tevens wordt de knotbomenrij aan de oostzijde doorgetrokken. Daarnaast wordt tevens een gedeelte ingericht voor bloemenmengsels en aardpeer. In het laagste deel van het terrein wordt een drinkplaats voor (rood)wild ingericht. Na inrichting zullen tien verschillende beheereenheden (BE's) zijn ingericht.

BE 1

Deze beheereenheid heeft een grote van 0,32 hectare en bestaat volledig uit bos. Het bos zal in de toekomst bestaan uit zomereik gemengd met groepen linde en haagbeuk.

BE 2

Deze beheereenheid is een lijnvormig element in BE 1. Het betreft een laan van linde met een onderlinge plantafstand van 10 meter. De totale lengte van de lindelaan bedraagt 150 meter (enkele rij). In hectares bedraagt de oppervlakte 0,16 hectare.

BE 3

In het laagste deel van BE 1 (zuidwestelijke hoek) ligt een gegraven poel. De poel heeft een grootte van bijna 160 m² (0,16 hectare) waarbij op twee punten de poel een diepte heeft van minimaal 1,70 meter om als drinkplaats voor het reewild te fungeren. Naast de functie van drinkplaats is de poel zodanig ingericht dat deze vanaf het naastgelegen wandelpad beleefbaar is zonder verstoring te geven.

BE 4

BE 4 wordt zodanig ingericht met zwarte els en es dat het voor de eigenaar mogelijk is om in de toekomst deze BE in te richten als hakhout. In totaal wordt 0,10 hectare als toekomstig hakhoutbos ingericht.

BE 5

BE 5 is een houtwal langs de lindelaan met in het noorden aansluiting op de reeds aanwezige houtwal. De oppervlakte bedraagt in totaal 0,18 hectare en heeft een lengte van 150 meter. De breedte van de houtwal is maximaal 12 meter. In de toekomst zal een houtwal minder hoge concurrentiedruk uitoefenen op de lindelaan. Tevens zal de lindelaan op deze manier veel beter als element zichtbaar blijven. De houtwal zelf wordt zodanig ingericht dat deze een mantelvegetatie gaat vormen samen met het naastgelegen half natuurlijk grasland.

BE 6

BE 6 is een halfnatuurlijk grasland ten oosten van BE 5 (houtwal). Het grasland heeft een grootte van 0,31 hectare. In de toekomst zal dit grasland zich ontwikkelen tot een nat of droog soortenrijk grasland. Vanwege de aanleg van een houtwal aan de westzijde is de verwachting dat het grasland zich hier ondanks de geringe breedte goed kan ontwikkelen.

BE 7

BE 7 wordt net als BE 1 grotendeels ingericht als bos. In totaal wordt 1,03 hectare ingeplant met bomen. De buitenste 5 meter (0,19 hectare) wordt met struikvormers ingeplant. Op deze manier ontstaat er rondom het bos een mantelvegetatie. Op de kaart is dit als 7a aangeduid.

In de noordoostelijke hoek staat een materiaalschuur met een grondoppervlak van 50 m². In de materiaalschuur wordt het gereedschap achter slot en grendel bewaard ten behoeve van het onderhoud van het landgoed.

BE 8

Langs de zuid- en westrand van BE 7 ligt een natuurvriendelijke akkerrand. De akker wordt jaarlijks ingezaaid met een wilde bloemen mengsel. Deze beheereenheid heeft een totale oppervlakte van 0,22 hectare.

BE 9

Aansluitend op bestaande knotbomenrij wordt langs de oostelijke rand van het perceel een rij knotwilgen geplant. De totale lengte van de rij is 140 meter. De onderlinge plantafstand bedraagt 9 meter. Onder de wilgenbomen wordt graszaad gezaaid. Dit zal regelmatig moeten worden gemaaid. De totale oppervlakte van het te maaien grasland bedraagt 0,11 hectare.

BE 10

Ten noorden van BE 7 wordt langs de stijlrand een strook voor aardpeer ingericht. De totale oppervlakte van dit perceel bedraagt 0,05 hectare.

5 Maatregelen

In dit hoofdstuk worden de te nemen inrichtingsmaatregelen beschreven. Daarnaast worden een aantal beheermaatregelen voorgesteld. Als laatste onderdeel van dit hoofdstuk is een planning voor uitvoering van de maatregelen opgenomen.

5.1 Inrichtingsmaatregelen

Per beheereenheid is een beschrijving gemaakt van de verschillende te nemen maatregelen. Als bijlage is een lijst van het te planten plantsoen toegevoegd. De plantsoenlijst geeft per BE (waar van toepassing) een overzicht van de te planten soorten en aantallen.

BE 1 – bos

Ten behoeve van de inrichting van bos wordt bosplantsoen geplant. Het plantsoen wordt in handkracht in onbewerkte grond geplant. Voor de boomvormers wordt 3-jarig bosplantsoen gebruikt. De bomen worden geplant in een onderlinge plantafstand van 2,5x2,5 meter. Naast zomereik worden tevens 2 groepen met haagbeuk en 4 groepen met linde geplant. De bomen worden steeds in groepen van 25 stuks bij elkaar geplant. Onder de (toekomstige) kroonprojectie van de lindelaan hoeven geen bomen te worden geplant. Vanaf de stam van de lindeboom gemeten komen in de eerste 8 meter geen bomen te staan.

BE 2 – lindelaan

Als eerste wordt, aansluitend op de bestaande (linde)laan, een lindelaan geplant waarbij gebruik wordt gemaakt van dezelfde lindesoort als die is gebruikt voor de al bestaande laan. De onderlinge plantafstand tussen de bomen in de rij bedraagt 10 meter. De bomen worden in driehoeksverband geplant. Dat wil zeggen dat in de rij om de 10 meter een boom wordt geplant. In de andere rij wordt eveneens om de 10 meter een boom geplant. In de schuine lijn bedraagt de afstand tussen iedere boom ongeveer 7 meter. De lindebomen worden geplant in de maat 10-12 zonder draadkruit (naaktwortelig). Ten behoeve van de stevigheid worden de bomen met boomband aan een boompaal bevestigd.

BE 3 – poel

De poel is gesitueerd in het laagste deel van het terrein. De poel wordt gegraven met een Hydraulische Graafmachine (HGM). De vrijgekomen grond wordt rondom de poel verwerkt. Eventueel kan, in overleg met de gemeente Oude IJsselstreek, gekeken worden of het mogelijk is om met de vrij te komen grond de naastgelegen sloten te verontdiepen waardoor het ontwaterend effect wordt verkleind. De grootte van de poel is bijna 160 m² met op twee 2 plaatsen een diepte van ongeveer 1,70 meter, zie kaart (donkerblauwe deel). Aan de noord- en westzijde van de donkerblauwe punten mag het talud van de poel een hoek hebben van 45 graden. In de zuid- en oostzijde wordt de toplaag tot aan 5 meter van de lindebomen flauw afgegraven zodat er verschillende hoogtes in de poel ontstaan. Het verloop zal minimaal zijn waardoor een groot aantal verschillende plantensoorten zich hier spontaan kunnen ontwikkelen en ook het wild de poel eenvoudig als drinkplek kan gebruiken. De poel heeft deze grootte nodig om meer direct zonlicht te ontvangen. Dit zal de kwaliteit van de poel ook op de langere duur ten goede komen.

BE 4 – hakhout

Aan de west- en zuidzijde van de poel worden elzen en essen geplant met als doel hier in de toekomst hakhout van te maken. De totale grootte van dit perceel bedraagt 0,10 hectare. De bomen worden in een plantverband van 2x2 geplant waardoor er in totaal 100 elzen en 100

essen worden geplant. In het zuidoosten grenzend aan de laan worden in plaats van elzen en essen in totaal 100 stuks bosplantsoen geplant. Er worden vier verschillende soorten geplant ieders in groep van 25 stuks met een onderlinge plantafstand van 1,5x1,5 meter.

BE 5 – houtwal

Langs de lindelaan wordt aan de oostzijde over de volledige lengte van 150 meter een houtwal aangeplant. De houtwal zal om in de toekomst concurrentie met de lindelaan te voorkomen volledig worden aangeplant met struikvormers. Onder de (toekomstige) kroonprojectie hoeft niet te worden geplant. In totaal zijn voor de aan te leggen houtwal 800 stuks bosplantsoen benodigd. De struiken worden steeds in groepen van 25 stuks bij elkaar geplant waarbij 1,5x 1,5 als plantverband wordt aangehouden. De te planten soorten zijn eenstijlige meidoorn, hazelaar, vuilboom, lijsterbes en Gelderse roos. Dit zijn allemaal soorten die in de directe omgeving ook terug te vinden zijn.

BE 6 – halfnatuurlijk grasland

Ten behoeve van de inrichting van een halfnatuurlijk grasland hoeven geen andere maatregelen genomen te worden dan de aanwezige vegetatie te maaien en af te voeren. De toplaag wordt niet afgegraven. Door te maaien en af te voeren (in de eerste jaren minimaal 2x per jaar) wordt het perceel verschaald. Na 3 tot 4 jaar kan een flora-inventarisatie worden uitgevoerd om vast te kunnen stellen of het maaibeheer succesvol is gebleken en kan worden volstaan met 1x per jaar maaien en afvoeren of dat andere maatregelen genomen moeten worden.

BE 7 – bos

Ten behoeve van de inrichting van bos wordt bosplantsoen geplant. Het plantsoen wordt in handkracht geplant in onbewerkte grond. Voor de boomvormers wordt 3-jarig bosplantsoen gebruikt. De bomen worden geplant in een onderlinge plantafstand van 2,5x2,5 meter. Naast zomereik worden tevens 8 groepen met haagbeuk, 8 groepen met linde en 4 groepen met zoete kers geplant. De bomen worden steeds in groepen van 25 stuks bij elkaar geplant. Het bos wordt volledig omzoomd door een vijf meter brede mantelvegetatie bestaand uit struikvormers. Voor de struikvormers wordt gebruik gemaakt van 2-jarig plantsoen. De mantelvegetatie wordt op de kaart en de plantsoenlijst aangeduid met 7a. In totaal zijn 800 stuks bosplantsoen nodig. Ook hier geldt dat de struiken steeds in groepen van 25 stuks bij elkaar worden geplant. De 5 meter grens hoeft geen harde lijn te zijn maar door te spelen met de groepen bosplantsoen kan deze naar wens worden ingevuld.

BE 8 – akker

Na de bodem te hebben geploegd dient in het voorjaar een wild bloemenmengsel te worden gezaaid. Het zaaien vindt plaats in het vroege voorjaar.

BE 9 – knotbomenrij

Langs de oostelijke rand (zie kaart) komen in het verlengde van de bestaande rij knotwilgen in totaal minimaal 15 bomen (onderlinge plantafstand ongeveer 9 meter). Afhankelijk van de wens van de eigenaar worden hier stekken van de bestaande wilgen gebruikt of worden knotwilgen in de in de maat 10-12 geplant. Optioneel is om onder de geplante wilgen graszaad te zaaien om op deze manier op sneller de gewenste vegetatie te ontwikkelen.

BE 10

Langs de stijlrand aan de noordzijde van het perceel wordt een strook ingericht ten behoeve van de aardpeer.

5.2 Beheer

Ten behoeve van het beheer is ook een overzicht van de (eventuele) maatregelen gegeven nadat het terrein is ingericht. Er worden maatregelen voorgesteld voor de eerste 5 jaar na inrichting. Na de eerste 5 jaar dient een vervolgplan te worden opgesteld ten behoeve van het beheer.

BE 1 en BE 5 – bos

Jaar 1 – inboeten van uitval bosplantsoen.

Jaar 1 en 2 – vrij maaien van het bosplantsoen. Eventueel meerdere keren per jaar.

Jaar 1 en verder tot wenselijk en noodzakelijk is – maaien van de opslag onder de (toekomstige) kroonprojectie van de lindebomen.

BE 2 – lindelaan

Jaar 1 – controle van de bomen op droogteschade en eventueel water geven

Jaar 2 – inboeten uitval laanbomen.

Jaar 3 – begeleidingssnoei van de lindebomen.

BE 3 – poel

Jaar 2 en 4 – verwijderen van opslag van houtige gewassen in en rondom de poel.

BE 4 – hakhout

Jaar 1 – inboeten van uitval bosplantsoen.

Jaar 1 en 2 – vrij maaien van het bosplantsoen. Eventueel meerdere keren per jaar.

BE 5 – houtwal

Jaar 1 – inboeten van uitval bosplantsoen.

Jaar 1 en 2 – vrij maaien van het bosplantsoen. Eventueel meerdere keren per jaar.

BE 6 – halfnatuurlijk grasland

Jaarlijks maaien en afvoeren van vegetatie. In de eerste 3 jaar minimaal 2 x per jaar om grond te verschrallen. Het maaien van het halfnatuurlijk grasland dient plaats te vinden in het late voorjaar en in het vroege najaar.

BE 8 – akkerrand

Jaarlijks ploegen en inzaaien met wildmengsel.

BE 9 – knotbomen

Jaar 1 – controle van de bomen op droogteschade en eventueel water geven

Jaar 2 – inboeten van wilgen

Jaar 4 – wilgenbomen knotten.

BE 10 – akker met aardpeer

Jaarlijks aardpeer zaaien in het voorjaar.

5.3 Planning

Startdatum van het inrichtingsproject is 1 oktober 2011. In oktober kan worden gestart met het grondwerk (graven poel). Het planten van de bomen en het bosplantsoen kan gedaan worden vanaf begin december. Aangeraden wordt om eerst de laanbomen te planten omdat dit strakke lijnen in het terrein zijn. Voorwaarde voor het planten van bosplantsoen en de laanbomen

is dat het blad niet meer aan de bomen zit. Bij voorkeur niet planten in het voorjaar in verband met grotere kans op uitval als gevolg van droogte, zeker gezien de resultaten van de afgelopen vier jaar.

5.4 Financiering

De Stichting het Hoenderbosch heeft de landbouwpercelen aangekocht met de gedachte om door middel van gebruik te maken van inrichtingssubsidie en subsidie functieverandering de landbouwpercelen als nieuwe natuur in te richten. Omdat deze mogelijkheid er voorlopig niet in zit en dhr. Bruil verder wil met de inrichting is gezocht naar andere financieringsbronnen. Een van de mogelijkheden voor de inrichting van de bos- en landschappelijke elementen is het overnemen van de compensatieverplichting in het kader van de Nederlandse Boswet. Stichting het Hoenderbosch wil blijvende natuur maken en door het overnemen van de herplantverplichting van andere eigenaren kan de inrichting deels door andere eigenaren worden betaald. Voor het overnemen van de herplantverplichting wordt een vergoeding van € 2,00 / m² aangehouden. Een andere mogelijkheid is aanspraak te maken op het Bosklimaatfonds. Dit is een tegemoetkoming voor het aanleggen van nieuw bos. Als tegenprestatie krijgt het Groenfonds, de beheerder van het Bosklimaatfonds, de rechten op de CO₂ vastlegging uit het nieuw aan te leggen bos.

Bijlage 1: Inrichtingsplan het Bijvanck 2

Projectie: Rijksdriehoekstelsel

Legenda

- Knotwilgen
- Lindelaan
- Wegen en paden
- Aardpeer
- Bos
- Grasland
- Hakhout
- Halfnatuurlijk grasland
- Mantelvegetatie
- Nat. akker
- Poel
- Schuur
- Begrenzing

Getekend d.d.: 03-10-2011

Auteur: JT

Projectnr.: -

Schaal (A4): 1:2.500

Ondergrond: Copyright © 2011, Dienst voor het kadaster en openbare registers, Apeldoorn.

Bijlage 2: Plantsoenlijst Bijvanck – nieuwe natuur

	BE 1	BE 2	BE 4	BE 5	BE 7	BE 7a	BE 9
Opp. in ha.	0,32	0,16	0,1	0,18	1,03	0,19	0,11
Lengte in meters		300					140
Bosplantsoen							
Zomereik	500				1400		
Haagbeuk	50				200		
Zomerlinde	100				200		
Zoete kers					100		
Zwarte els			100				
Es			100				
Eenstijlige meidoorn			25	100		100	
Gelderse roos			25	100		100	
Vuilboom				200		200	
Lijsterbes			25	200		200	
Hazelaar			25	200		200	
	650		300	800	1900	800	

2,09 hectare

Linde		30					
Wilg (knotboom)							15

alleen nieuwe laan